

Просянюк Артем Олександрович,

учасник Роздільнянської районної робочої групи

з питань реалізації Всеукраїнського проекту

«Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років»

100 РОКІВ ТОМУ ВІДБУВСЯ ВИБУХ НА СТ. РОЗДІЛЬНА

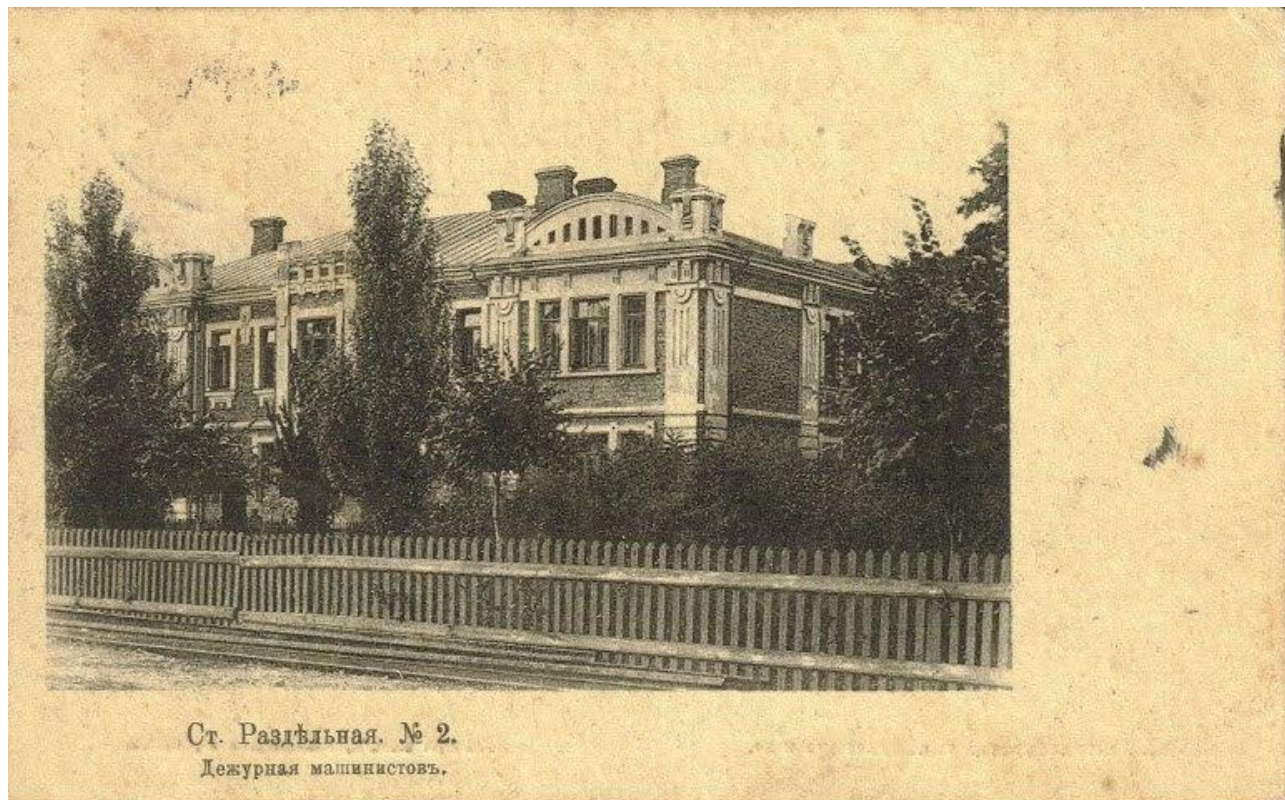
Середа. 19 червня 1918 року. Вже півтора місяця Українською Державою керує гетьман Павло Скоропадський і три місяці, як в Роздільну повернулась українська влада разом з союзними їй загонами австро-угорської армії. 13 днів тому (6 червня) в Києві вибухнули військові склади. Віталій Скальський (кандидат історичних наук, науковий співробітник Інституту історії України НАН України) наводить такі дані: детонувало понад 2 млн. снарядів, загинуло приблизно 200 людей, 1000 поранених, повністю знищено 900 будинків.

В останні дні серед населення Роздільної самим наполегливим чином циркулювали чутки про можливість вибуху артилерійських складів. 16 година. Пожежа виникла в одному з базисних артилерійських складів, що охоронявся австро-угорським караулом. Слідом за виникненням пожежі відбувся потужний вибух 5 вагонів снарядів. З'явилося побоювання, що вогонь перекинеться на інші, розташовані поблизу артилерійські склади. Однак, завдяки вжитим заходам, вдалося відстояти сусідні склади. До 17-ої година пожежа була ліквідована.

Ранок четверга. 20 червня 1918 р. Представники управління залізниці прибули на ст. Роздільна для розслідування причин вибуху, а також з'ясування збитків. Припускалось, що причина вибуху – нещасна випадковість, однак, категорично стверджувати це не доводилося. Представники австро-угорського командування не виключали можливості навмисного підпалу, яскравим прикладом цього були повальні обшуки, проведені вночі 20 червня серед населення ст. Роздільна. Після обшуку кілька людей заарештовано.

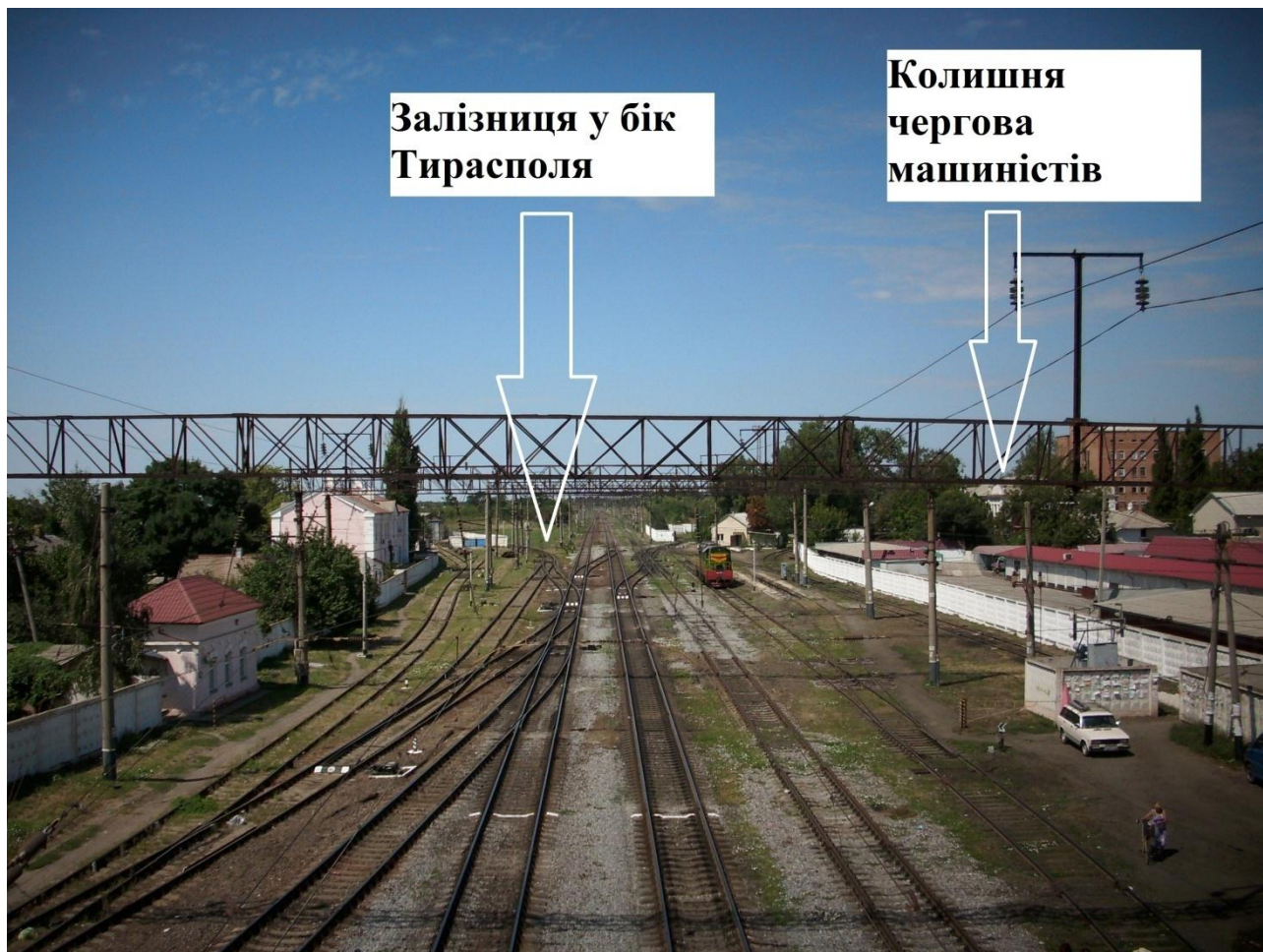
Внаслідок вибуху постраждало 30 людей: загинуло – 3, важко поранено – 11 залізничних службовців та 2 солдатів-мадяр, решта – легко поранені. Багато людей отримало забої, порізи та синці. Вибух був чутний на величезній відстані. Про це свідчить той факт, що вибух почули навіть на залізничній станції Єреміївка (20 км від Роздільної). Розташований поблизу артилерійських складів пакгауз абсолютно зруйновано. Порівняно слабо постраждала будівля ст. Роздільна, яка була віддалена від артилерійських складів на відстані півкілометра. Лише вибито все скло в станційному і житлових приміщеннях.

Зруйновано три будки стрілочників, які знаходились по дорозі до станції. Сильно постраждало приміщення чергових машиністів (більше відоме сучасним роздільнянцям, як колишня залізнична поліклініка). Залізнична лінія Київ-Одеса не була порушена вибухом і рух відбувався безперервно. Абсолютно зіпсовано залізничний шлях від ст. Роздільна у бік Тирасполя. Тут була зіпсована навіть телеграфна лінія. Австро-угорські війська оточили всю місцевість ст. Роздільна на 16 кілометрів у напрямку до Тирасполя.

Чергова машиністів (1914 р.). Поштова картка

Вибух 19 червня 1918 р. на ст. Роздільна є частиною подібних подій на території Української Держави 100 років тому. Окрім вже згаданого вибуху у Києві, слід пригадати про подібні в Одесі (31 серпня) і Керчі (13 вересня). Віталій Скальський зазначає, що слідство в усіх випадках розглядали кілька версій – недбалість чи теракт. Однак, в жодному випадку, остаточного рішення так і не було ухвалено.

З метою меморіалізації одного з місць Української революції 1917-1921 років на території сучасної Роздільнянщини, 19 червня 1918 р. відбулось відкриття пам'ятної таблички. Вона була встановлена на будівлі колишньої чергової машиністів, яка збереглась і знаходиться біля Роздільнянської амбулаторії сімейної медицини (вул. Привокзальна, 15). Збір історичної інформації та відкриття пам'ятної таблички відбулися з ініціативи Роздільнянської районної робочої групи з питань реалізації Всеукраїнського проекту «Місця пам'яті Української революції 1917-1921 років».

Колишня чергова машиністів (2014 р.)

Використані джерела та література:

Одесский листок. – 1918. – 20 июня.

Одесский листок. – 1918. – 21 июня.

Скальський В. «Калинівка»-1918. Як вибухало сто років тому [Електронний ресурс] // Історична правда. Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/columns/2017/09/27/150722> .